

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

18 Vtrùm dominium vsurarum transferatur in vsurarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

non spectatur nisi pretium: unde non debet restitui nisi pretium æquale. in aliis rebus primario spectatur ipsa materia. nemo enim petit mutuum frumentum propter pretium frumenti, sed propter ipsum corpus & substantiam eius.

152 *Si valitura pluris, non potes exigere mensuram parem.* Dico Tertio, Si certum est, vel probabilius, rem tempore traditionis valituram pluris quam modò valeat, non potes ad parem mensuram reddendam obligare; sed tantum ad eam, quæ tunc temporis adæquabit pretium rei à te traditæ, vt si 10. modij, qui nunc valent 20. aureis, restituendi sint eo tempore, quo valebunt 25. non potes exigere vt restituantur 10. Ratio est, quia non potes pacisci vt aliquid reddatur ultra id quod æquualet rei tuæ. 10. autem modij tempore redditionis pluris valebunt quam res tua, quam modò tradis. Excipe, nisi rem tuam vsque ad illud tempus constituisse seruare; tunc enim ratione lucri cessantis posses amplius exigere quam res valeat. hic tamen detrahenda esset æstimatione custodia vsque ad illud tempus faciendæ, & æstimatione periculi corruptionis; tantoque minus exigendum.

153 Aduerte tamen, Sotum supra & Molinam disput. 311. putare, non esse contra iustitiam, etiam si exigat in hoc casu parem mensuram; modò non obliget illum vt differat solutionem vsque ad illud tempus, sed solum obliget vt soluat dum mutuans repetet. Ratio est, quia tunc mutuatarius sibi imputare debet quod expectauerit donec pretium creuit. hæc sententia etiam probabilis est, si non erat certum, pretium fore augendum; vel si mutuans constituerat rem seruare, aut erat adhuc anceps. alioquin si constabat pretium augendum, & constituerat non consumere aut alienare ante illud tempus, non video quo iure possit æqualem mensuram repetere: hoc enim est manifestè aliquid lucrari supra æstimationem fortis, ex pactione mutui.

154 *Potesse exigere mensuram parem, est probabile.* Dico Secundo, Si non ita permisceantur, non transfertur earum dominium in vsurarium; ac proinde numquam transfertur ex vi solutionis seu traditionis factæ ratione contractus mutui. Est communior sententia DD. D. Thomæ art. 3. Caiet. tom. 2. Opusc. 8. cap. 11. Medina q. 4. de vsura. §. Ad tertium principale. Soti lib. 6. q. 1. art. 4. Couarr. l. 3. variarum, cap. 3. n. 6. & aliorum. Ratio est, quia per illam solutionem mutuatarius non intendit donare gratis, vt suppono, nec plus turis dare vsurario quam habeat, aut quam ei debeatur ratione mutationis; atqui ratione mutationis nihil debetur præter sortem: ergo non intendit transferre dominium, sed solum extemam traditionem facere, quæ necessaria est vt fidem suam liberet, & pecuniam mutuum impetret. confirmatur ex L. Numquam. 31. n. de acquir. rerum domin. vbi dicitur: Numquam nuda traditio dominium transfert, nisi præcesserit venditio, aut iusta aliqua causa. atqui hic non præcessit iusta causa, id est, iustus titulus: ergo. Adde, etiam si quis fateri veller, transferri dominium; hoc tamen est adeò debile, vt nullius sit momenti: quia tenetur sponte restituere propter iniuriam; & mutuatarius retinet ius in re; sicut quando aliquid metu extortum est. de quo supra cap. 17. dub. 6.

DVBITATIO XVIII.

Vtrum dominium vsurarum transferatur in vsurarium.

155 *Sententia quorundam, transferri dominium.* Vlti putant vsurarium acquirere dominium vsurarum, (id est, earum rerum quas ratione mutui supra sortem accepit) siue illæ sint vsu consumptibiles, vt vinum, frumentum, pecunia; siue non, vt vestes, annuli. Ita docet Scotus in 4. d. 15. quæst. 2. art. 3. ad secundum. Palud. ibidem quæst. 2. art. 5. Nauarr. cap. 17. num. 265. Fundamentum præcipuum est, quia voluntas illa mutuatarij, qua illas soluit, sufficiens est ad dominium transferendum: nam absolute voluntariè soluit; & solum inuoluntariè secundum quid. Sed contraria sententia est communior, pro qua

156 *Si miscantur.* Resp. & Dico Primo, Si res illæ nomine vsuræ acceptæ, ita miscantur rebus vsurarij similibus, vt non possint ab eis distingui, tunc earum dominium censetur translatum. est communis sententia DD. colligitur ex §. Si duorum. & 2. sequentibus. Instit. de rerum diuisione. & L. Si alieni. 78. n. de solutionibus, vbi dicitur, Si alieni in meo in scio vel invito domino soluti sunt, manent eius, cuius fuerunt. si mixti essent, ita vt discerni non

possent, eius fieri qui accepit, in libris Casij scriptum est; ita vt actio domino cum eo, qui dedisset, furti competere. Valdè tamen credibile est, quamdiu cumulus iste extat, aliquo modo idem permanens, siue apud vsurarium, siue apud alium; cum, cuius res ibi permixta est, habere ius in re; vt ante alios omnes ei ex illo satisfiat: imò eum posse sibi ex illo occultè accipere, quantum è re sua ibi permixtum esse nouit. Ratio est, quia etsi quando misceo, v. g. frumentum alterius frumento meo, absque voluntate domini, acruus ille ex utroque resultans non fiat communis, ac proinde nec singula grana communicentur, sicut cum vtriusque consensu miscetur: tamen competit illi actio in rem, quamdiu acruus extat totus, vt habetur Instit. supra. quod est valdè consentaneum iuri naturali. cur enim, cum certò mihi constat rem meam esse huic permixtam, non possum mihi vindicare ex mixto illo, quantum de meo inest? Confirmatur ex L. Marcellus. 3. §. Pomponius. de rei vindicatione, vbi dicitur: Si quid quod eiusdem nature est, ita confusum & mixtum est, vt separari nequeat, pro parte vindicandum, vt puta meum argentum & tuum in massam redactum est.

158 *Non transferri dominium vsurarum.* Dico Secundo, Si non ita permisceantur, non transfertur earum dominium in vsurarium; ac proinde numquam transfertur ex vi solutionis seu traditionis factæ ratione contractus mutui. Est communior sententia DD. D. Thomæ art. 3. Caiet. tom. 2. Opusc. 8. cap. 11. Medina q. 4. de vsura. §. Ad tertium principale. Soti lib. 6. q. 1. art. 4. Couarr. l. 3. variarum, cap. 3. n. 6. & aliorum. Ratio est, quia per illam solutionem mutuatarius non intendit donare gratis, vt suppono, nec plus turis dare vsurario quam habeat, aut quam ei debeatur ratione mutationis; atqui ratione mutationis nihil debetur præter sortem: ergo non intendit transferre dominium, sed solum extemam traditionem facere, quæ necessaria est vt fidem suam liberet, & pecuniam mutuum impetret. confirmatur ex L. Numquam. 31. n. de acquir. rerum domin. vbi dicitur: Numquam nuda traditio dominium transfert, nisi præcesserit venditio, aut iusta aliqua causa. atqui hic non præcessit iusta causa, id est, iustus titulus: ergo. Adde, etiam si quis fateri veller, transferri dominium; hoc tamen est adeò debile, vt nullius sit momenti: quia tenetur sponte restituere propter iniuriam; & mutuatarius retinet ius in re; sicut quando aliquid metu extortum est. de quo supra cap. 17. dub. 6.

159 Hinc patet responsio ad fundamentum diuersæ sententiæ, illam voluntatem non esse sufficientem, non defectu voluntarij propriè, quia est absolute libera; sed quia per eam non est volitum vt ista vsuræ absolute cedant in dominium vsurarij, sed solum vt sint ipsius, quatenus ei debentur, non aliter.

160 *Si sit res fructifera, etiam fructus debent.* Ex his sequitur, si res nomine vsuræ accepta, sit fructifera, non solum rem illam, sed etiam fructus perceptos restituendos esse, vt docet D. Thomas supra. quod etiam admittunt illi, qui putant dominium vsurarum transferri in vsurarium. vide Couarruiam l. 3. variar. c. 3. num. 6.

161 *Res pecuniæ vsurariæ paria, est vsurarij.* Dico Tertio, Res tamen lucrifactæ pecunia vsuraria, statim ac ipsi traditæ fuerint, transeunt in ipsius dominium. est communis sententia DD. D. Thomæ art. 3. Adriani in 4. tract. de restitut. quæst.

quæst. de usura. §. Occurrunt. Medina, de usura quæst. 4. §. Ad quartum principale, Couarr. lib. 3. var. cap. 3. num. 6. & aliorum. & colligitur aperte ex L. 1. C. Si quis alteri, vel sibi sub alterius nomine, vel aliena pecunia emerit. vbi significatur, eum effici dominum, cuius nomine aliena pecunia res empta fuerit, si ei tradatur possessio, & L. 8. ibidem, *Qui aliena pecunia comparat, non ei, cuius nummi fuerint, sed sibi tam actionem empti, quam dominium, si ei tradita fuerit possessio, querit.* Item L. Si ex ca. 6. C. de rei vindicat. Ratio est; quia talis res est fructus industria, non pecunia; vt quæ per se fit sterilis.

162 *Si vendat res alienas.* Dico Quartò, Si usurarius res alienas loco usurarum acceptas vendat, acquirit dominium pretij, licet dominium istarum rerum non transferat in emptores. Prior pars patet ex L. 48. Qui vas, in fine, & de furtis, vbi dicitur, *Nummus, qui redactus est ex pretio rei furtiva, non est furivus.* & paulò antè: *Cum fur rem furtivam vendidisset, eique nummos pretij dominus rei per vim extorsit: furtum cum nummorum fecisse, rectè responsum est.* potest tamen dominus pretium capere in compensationem, quando timet se rem suam non recuperaturum.

163 Dices, Talis contractus est inuoluntarius ex parte emptoris: (si enim sciret rem esse alienam, nollet emere) ergo est irritus. confirmatur, quia non intendit transferre dominium pretij in venditorem, nisi venditor transferat vicissim dominium rei in illum: atqui venditor hoc non potest vllò modo facere: ergo, &c.

Resp. Eum quidem aliquo modo esse inuoluntarium, cum ex errore procedat: quia tamen hic error non est circa rei substantiam, sed circa conditionem quamdam extrinsecam, non est ipso Iure contractus irritus. potest tamen emptor illum rescindere vbi sciuerit, & pretium repetere, vt constat ex cap. 17. dubit. 5. sed quamdiu hoc non facit, pretium est venditoris. Ad confirmationem: Non intendit pretium transferre sub conditione illa; sed transfert illud absolutè cum onere vt venditor rem quoque transferat in ipsum. vnde venditor statim fit dominus pretij traditi; sed manet obligatus vt rem faciat emptoris; teneaturque de euictione.

164 Aduerte tamen, hic requiri vt emptor bona fide res illas emerit, nesciens esse alienas. si enim id sciuit, contractus est irritus. vnde tunc usurarius non acquirit dominium pretij. vt patet L. Si in emptione. 34. de contrahenda emptione.

Alter pars probatur, quia qui non est dominus rei, non potest illius dominium in alium transferre, vt colligitur L. Ex empto 11. de actionibus empti, hinc vbi cumque reperta fuerit, poterit à priore domino vindicari.

DVBITATIO XIX.

Quenam possimus ab usurarijs titulo gratuito vel oneroso accipere.

Hæc quæstio locum habet in omnibus debitoribus, qui non sunt soluendo.

165 *Si res sint alienæ.* Resp. & Dico Primò, Non potes ab usurario vel fure accipere vllò titulo res alienas, quæ in specie extant, vt vestes, catenas, lectos; etiam si

ipfi eas alienando non fierent impotentiores ad soluendum. Ratio est; quia cum ipfi talium rerum non habeant dominium, non possunt illud in alium transferre. Hinc sequitur, eas non posse emi: & si quis eas sciens esse alienas emerit, teneatur ad restitutionem earum, & etiam fructuum omnium.

Notandum tamen est, hæc esse intelligenda, quando inuito domino emerentur. secus verò si ex consensu eius, saltem tacito & præsumpto. vnde excusandi videntur, qui emunt pignora, & alia quæ usurarij passim in oppidis publicè vendunt. Primò, Quia non constat an hæc sint aliena; talia enim solent sponte à mutuatarijs relinquere per modum venditionis pro sorte & usuris. & ita dominium eorum transit in usurarium, quamuis teneatur pretium supplere. Secundò, Quia mutuatarij postquam ea reliquerunt pro vturis, non solent curare ad quos perueniant; & si rogarentur, libenter facerent potestatem emendi.

Dico Secundò, Potes ab usurario & à fure accipere etiam titulo gratuito res eas, quantum ipse dominium habet. Ratio est; quia hæc res non sunt alienæ, sed ipsius usurarij; neque alijs sunt vlla reali obligatione obnoxie. non enim res usurarij sunt tacite hypothecata: pro vturis, vt quidam olim putarunt. nusquam enim in Iure positum talis hypotheca constituta inuenitur: Iure autem naturali nulla est tacita hypotheca. Accedit quòd ne furis quidem bona pro furtis hypothecata sunt, vt communiter DD. docent. vide Nau. c. 17. n. 265. Siluestrum Usura 6. n. 5. Couarr. lib. 3. variar. c. 3. num. 6. & alios: ergo potest earum dominium validè in alios transferre. consequentia patet, quia dominus rei alteri non obligatur, habens liberam administrationem, potest eius dominium transferre in alium.

Potes, Quid si per eam donationem vel alienationem fiat impotens ad soluendum?

Resp. Multi DD. in hoc casu docent, eum, qui aliquid accepit, teneri ad restitutionem; quia accepit in fraudem creditorum, ac proinde iniuste.

Sed vtendum est distinctione. Primò, Si non inducis illum ad donandum vel ad alienandum, sed ipse sponte tibi donat, vel vendit, aut emi non teneris ad restitutionem in foro conscientie, etiam si scias ipsum per hoc fieri impotentem ad soluendum. Ita Petrus Nauarr. lib. 3. cap. 4. num. 218. & Molina disput. 327. colligitur aperte ex L. vltima, §. 4. Quæ in fraudem creditorum. & patet ex ratione allata; quia illæ res nemini sunt obstrictæ, & ipse est earum dominus; & nulla lege est inhabilis ad transferendum earum dominium: ergo transfert re ipsa. Nec obstat, quòd ille peccet donando, quatenus per hoc reddit se impotentem ad soluendum creditoribus: quia tu non es causa cur velit donare; sed supposito quòd ipse sponte velit, tu acceptas, vtens iure tuo. nec enim vel iustitia vel charitas postulat, vt negligas tuum commodum, etiam si inde per accidens sequatur alteri tantumdem damni.

Aduerte tamen, si titulo gratuito accepisti, Iure ciuili concedi creditoribus actionem, qua possint illud à te repetere. & quidem si sciuit illum ea donatione fieri impotentem, cogèris restituere, etiam si